Joanna Persman
Publicerad 2012-01-12
Följ skribent

Torsten Andersson, Kristina Eriksson

Övrig

Var

Sven-Harrys konstmuseum, Eastmansvägen 12

t o m 11 mars

Sonia och Robert Delaunay. Frida Kahlo och Diego Rivera. Niki de Saint Phalle och Jean Tinguely. Det är bara ett par exempel på konstnärspar. Att visa verk av två individer, vars liv på ett eller annat sätt har blivit sammanlänkade, är en svår utställningsform. Eftervärlden fortsätter att tycka kring vem som tog efter vem och varför.
Det handlar förvisso om att bland annat ompröva uttjänta föreställningar om påverkan respektive självständighet. Gott så. Ibland lämnar dock sådana presentationer en bitter eftersmak, som om vi tvingades att peka ut en förlorare i en informell tävling.

Ingen sådan känsla infinner sig vid besöket på Sven-Harrys konstmuseum. Verk av Torsten Andersson och hans livskamrat Kristina Eriksson samspelar i en finstämd duett här.

Utställningsidén uppkom kort före Anderssons död 2009. Han valde att visa sitt konstnärliga testamente – serien Identitetsfrisen. Det är ett kraftfullt, stundom kantigt måleri som kräver sin tid att bli förtrogen med. Anderssons analytiska förhållningssätt till konsten gör hans formspråk gåtfullt. De mäktiga figurerna på gränsen mellan abstraktion och figuration fångar betraktaren i en labyrint som man ogärna lämnar.

Kristina Eriksson representeras med keramiska objekt och ett 50-tal teckningar. Skulpturerna i form av väldiga lerklumpar vilar tungt direkt på golvet i utställningssalen, där de ackompanjeras av Anderssons monumentala objekt på duk.

Väggarna i det förvånande lilla utställningsrummet på övervåningen täcks med Erikssons fragila verk på papper. Formaten är små, formen anspråkslös. Tunna linjer i blyerts ackompanjeras av skira färgtoner i akvarell. En fin iakttagelse gör Monica Nieckels när hon i en av utställningstexterna skriver om Erikssons teckningar att de ”befinner sig i ett viloläge och väntar på att väckas upp, växa och ta plats.” Det är som bildernas kärva uttryck ville tvinga betraktaren att ta ett språng i fantasin.

Korta, ibland slagkraftiga, ibland mer poetiska sentenser smyger sig in på pappersarken. ”Du grävde dig upp från djupet av din brunn till mitten av min” har det antecknats på ett ställe. ”Mörkret blev ett tillstånd och såret läkte inte, det förblev öppet och det gick att leva med”, står det på ett annat. Den lågmälda tonen kan dock hårdna tvärt och bli uppkäftig. En viskning förvandlas till en avhyvling. ”Förutom att du var människa tyckte jag att det var nått jävligt konstigt med dig!”

Det vidunderliga med Kristina Erikssons teckningar är att medan bilderna successivt bleknar i minnet blir deras skiftande stämningar allt skarpare i efterhand. Det är som om den

nyfikenhet, förvåning, glädje och sorg som de väckte, skulle genljuda inom oss och kalla oss tillbaka till utställningslokalen.

I famlandet efter svar hur Anderssons och Erikssons bildvärldar kan uppfattas ställs uttolkaren inför en hel rad frågor, som envetet återkommer trots att vissa riktlinjer anges både i utställningskataloger och Torsten Anderssons egna skrifter. Den första frågan är således om de abstrakta formerna skall associeras till kända ting (en växt, en sten eller en groda till exempel) eller om de skall ses som en samling dansande linjer och tunga volymer utan någon föreställande börda.

Utmaningen ligger i att Andersson och Eriksson avsiktligt eller oavsiktligt gäckar vår blick. Med varje form lovar de något igenkännbart för att samtidigt radera det från synfältet. Varje streck, varje färgprick finns exakt på den plats som de skall vara utan att tvingas förklara vad bilden föreställer.

Det outsägliga kryper fram och visar sig här. Enligt Wittgenstein skulle detta kunna vara en uppenbarelseform för det mystiska.

Joanna Persman